

EUROPEISKA
KOMMISSIONEN

Bryssel den 30.11.2016
COM(2016) 860 final

ANNEX 1

BILAGA

Ett snabbare införande av ren energi i byggnader

till

**MEDDELANDE FRÅN KOMMISSIONEN TILL EUROPAPARLAMENTET,
RÅDET, EUROPEISKA EKONOMISKA OCH SOCIALA KOMMITTÉN,
REGIONKOMMITTÉN OCH EUROPEISKA INVESTERINGSBANKEN**

Ren energi för alla i EU

I det initiativ som kommissionen lade fram i dag betonas det hur viktiga byggnader är för EU:s omställning till ren energi.

Initiativet är inriktat på de platser där vi bor och arbetar, och målet är att ta fram en övergripande, integrerad strategi som sätter energieffektivitet i första rummet, stärker EU:s ledande ställning när det gäller förnybar energi globalt och ger konsumenterna rättvisa villkor på ett sätt som hjälper medlemsstaterna att uppnå sina energi- och klimatmål för 2020 och 2030.

Fördelarna med en sådan integrerad strategi är uppenbara:

- Ökade investeringar på nationell, regional och lokal nivå samt tillväxt och nya arbetstillfällen, samtidigt som innovation och kompetens främjas.
- Energibesparingar, som leder till lägre driftskostnader samt hälsosammare boende och arbetsmiljö för medborgarna.
- Minskad energifattigdom, särskilt genom att ta itu med subventionerade bostäder och offentliga byggnader som inte är energieffektiva.
- Stegvis decentralisering av Europas energisystem genom användning av hållbar energi i byggnader.
- Anslutning av byggnaderna till ett sammanlänkat energi-, lagrings-, digital- och transportsystem som bidrar till EU:s strategi för utsläppssnål rörlighet.
- Egenmakt åt hushåll, företag och energigemenskaper.
- Bidrag till kretsloppssamhället.

Byggsektorn står för 18 miljoner direkta arbetstillfällen i Europa och genererar cirka 9 % av BNP¹.

Den europeiska byggsektorn kan svara på en rad ekonomiska utmaningar och samhällsutmaningar, exempelvis sysselsättning och tillväxt, ökad urbanisering, sociala nät och elektronisk kommunikation, demografiska förändringar och globala värdekedjor, ekologiska påfrestningar och samtidigt utmaningar som rör energi och klimatförändring. Byggnaderna kan driva på moderniseringen av sektorn och dess arbetskraft.

EU är redan världsledande när det gäller innovationssystem för byggnader. En integrering av energieffektivitet, förnybar energi, lagring och anslutning till digitala system och transportsystem genom byggnader gör det möjligt att ytterligare stärka detta ledarskap och till fullo utnyttja det fördelaktiga regelverket.

I dag står byggnader för 40 % av Europas totala energiförbrukning. Ungefär 75 % av byggnadsbeståndet är inte energieffektivt. För närvarande är den årliga renoveringstakten 1 %, vilket innebär att det skulle ta ungefär hundra år att minska koldioxidutsläppen från byggnadsbeståndet till moderna, koldioxidsnåla nivåer².

¹ Europeiska kommissionen, *The European construction sector – A global partner*, 2016.

² Konsekvensanalys för ändringen av direktivet om byggnaders energiprestanda, SWD(2016) 414; se även gemensamma forskningscentrumets rapport *Energy Renovation: The Trump Card for the New Start for Europe* på <http://iet.jrc.ec.europa.eu/energyefficiency/publication/energy-renovation-trump-card-new-start-europe>

För att utnyttja möjligheterna till förnybar energi i byggnader måste en rad **sociala, finansiella och tekniska hinder eller administrativa utmaningar** övervinnas. Byggnader underhålls och förbättras visserligen regelbundet, men investeringar i hållbar energi läggs ofta på is på grund av brist på kapital, brist på tillförlitlig information, brist på kvalificerad arbetskraft eller tvivel om de möjliga fördelarna.

Dessutom har många projektutvecklare ofta svårt att täcka de nödvändiga startkostnaderna för projekten och har inte tillgång till attraktiva och lämpliga finansieringsprodukter på marknaden. Detta marknadsmisslyckande beror främst på att finansiärer och investerare inte förstår riskerna, de många fördelarna och affärsnyttan med investeringar i hållbar energi, särskilt energieffektivitet. De småskaliga investeringarna och bristen på nyckelfärdiga lösningar ökar dessutom genomförandekostnaden, och bristen på kapacitet och kompetens för att utforma ekonomiskt säkra projekt gör att efterfrågan på finansiering är låg.

Politiken för hållbar energi bör underlätta dessa investeringar för konsumenterna och skapa fördelaktigare investeringsvillkor. När konsumenterna renoverar sina bostäder bör de få möjlighet att välja effektivare lösningar på grundval av öppen och tydlig information i rätt tid om förbrukning och tillhörande kostnader. När offentliga myndigheter renoverar offentliga byggnader såsom sjukhus, skolor, subventionerade bostäder eller kontor bör de ha tillgång till attraktiva finansieringslösningar och kunna dra nytta av innovativa energitjänster i form av exempelvis avtal om energiprestanda.

Näst efter att upprätta rätt regelverk, särskilt genom den föreslagna översynen av direktivet om energieffektivitet och direktivet om byggnaders energiprestanda, finns ett behov av kompletterande åtgärder som främjar snabba förändringar i realekonomin och tar itu med finansieringsfrågan nu.

1. Smart finansiering för smarta byggnader

Renovering för hållbar energi i byggnader är ett område där sammanslagning av projekt och offentliga garantier kan innebära enormt mycket. Som en del av investeringsplanen för Europa är Europeiska fonden för strategiska investeringar (Efsi) 2.0³ central för att frigöra privat finansiering för **energieffektivitet och förnybar energi i byggnader i större skala**.

Energieffektivitet och förnybar energi har redan nu en framträdande plats i Efsi-projekten. De allra flesta energiprojekt som hittills har godkänts för finansiering (vilka står för 22 % av den totala investeringen på 154 miljarder euro) avser exempelvis energieffektivitet och sektorn för förnybar energi. För att bygga vidare på Efsis framgång har kommissionen föreslagit att förlänga dess varaktighet till slutet av 2020 och kräva att **minst 40 % av projekten i den del av Efsi** som rör infrastruktur och innovation ska bidra till klimat-, energi- och miljöåtgärder i linje med **målen i klimatavtalet från Paris**. Detta är en stor möjlighet och ett konkret bidrag till att maximalt utnyttja offentliga och privata medel för att främja övergången till ett koldioxidsnålt kretsloppssamhälle. Stödet från Europeiska fonden för strategiska investeringar kan komplettera eller kombineras med stöd i form av **bidrag eller finansiella produkter** från andra EU-fonder, däribland de europeiska struktur- och investeringsfonderna.

Under perioden 2014–2020 ska **Europeiska regionala utvecklingsfonden och Sammanhållningsfonden** investera 17 miljarder euro i energieffektivitet i offentliga byggnader och bostadshus samt i företag, särskilt små och medelstora företag⁴. Detta är tre

³ Meddelandet *Europa investerar igen – Utvärdering av investeringsplanen för Europa*, COM(2016) 359.

⁴ Obs: Dessutom har det allokerats 870 miljarder euro respektive 113 miljarder euro från Europeiska

gångar mer än under föregående period, och bekräftar engagemanget och den betydelse medlemsstaterna och regionerna tillmäter energieffektivitet. Det ger möjlighet att utnyttja mycket mer offentlig och privat medfinansiering till ett beräknat totalbelopp på ungefär 27 miljarder euro⁵. Ett av målen med investeringsplanen för Europa är att åtminstone fördubbla användningen av finansiella instrument inom ramen för de europeiska struktur- och investeringsfonderna för att frigöra ytterligare privat finansiering och hjälpa till att upprätta livskraftiga marknader. Medlemsstaterna och regionerna planerar redan att investera nästan 6,4 miljarder euro⁶ via finansiella instrument för att uppnå koldioxidsnålhet, främst genom energieffektivitet. Detta är över åtta gånger mer än under 2007–2013⁷.

På grundval av investeringsplanen för Europa och de europeiska struktur- och investeringsfonderna ska kommissionen starta ett initiativ för att ytterligare öka offentliga organs, energitjänsteföretags, små och medelstora företags och hushållens investeringar i energieffektivitet och smarta byggnader. Detta nya initiativ, som bygger på ett nära samarbete med Europeiska investeringsbanken (EIB) och medlemsstaterna, kan **frigöra ytterligare 10 miljarder euro** av offentliga och privata medel⁸ för energieffektivitet och förnybar energi fram till 2020. Detta bör åstadkommas genom finansiella intermediärer och nationella plattformar för investering i energieffektivitet för att samla projekt, eliminera risken med investeringar i energieffektivitet och optimera användningen av offentliga medel, särskilt europeiska struktur- och investeringsfonder i kombination med finansiering genom Europeiska fonden för strategiska investeringar. Sådana kombinationer, som redan är möjliga, kommer att ytterligare underlättas genom de föreslagna ändringarna av budgetförordningen och förordningen om gemensamma bestämmelser⁹. Medlemsstaterna, särskilt stater med högre energiintensitet och yttre energiberoende, uppmanas att delta i och bidra till detta initiativ. Riskdelningen mellan EU och nationella offentliga och privata fonder kommer att leda till attraktivare finansieringsalternativ för slutmottagarna. Dessutom kommer flera rättsliga och administrativa fördelar att vara förknippade med en EU-lösning, exempelvis när det gäller statligt stöd, offentlig upphandling, medfinansieringsskyldigheter samt rapportering och förhandsbedömningar. Nog så viktigt i samband med bedömningen av de offentliga finanserna inom ramen för stabilitets- och tillväxtpakten är att kommissionen även kommer att se positivt på medlemsstaternas bidrag till engångsbidrag i tematiska plattformar eller investeringsplattformar som sammanför partner från flera medlemsstater inom ramen för Efsi¹⁰.

En stor del av dessa fonder ska användas i städer och regioner: lokala och regionala aktörer är avgörande för byggnader med ren energi, eftersom de fattar beslut om exempelvis byggregler och stadsplanering. Genom initiativ som borgmästaravtalet för klimat och energi¹¹ uppmuntras städer och regioner att genomföra åtgärder som minskar utsläppen av

jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (Ejflu) och Europeiska havs- och fiskerifonden (EHFF), som också är en del av de europeiska struktur- och investeringsfonderna.

⁵ Beräkningen bygger på redovisningar för de operativa programmen 2014–2020 för det tematiska målet att stödja övergången till en koldioxidsnål ekonomi i dess helhet.

⁶ Inklusive nationell medfinansiering.

⁷ Den första årliga sammanfattningen om utvecklingen av de europeiska struktur- och investeringsfondernas finansiella initiativ under 2014–2020 ska läggas fram i slutet av november 2016.

⁸ EIB har satsat 10,5 miljarder euro på sektorn för energieffektivitet under de senaste fem åren.

⁹ COM(2016) 605 av den 14 september 2016.

¹⁰ Se uttalandet av kommissionen om dess bedömning av engångsbidrag inom ramen för Efsi-initiativet i syfte att genomföra stabilitets- och tillväxtpakten, EUT L 169, 1.7.2015, s. 38, samt meddelandet *Att på bästa sätt utnyttja flexibiliteten inom stabilitets- och tillväxtpaktens befintliga regler*, COM(2015) 12.

¹¹ http://www.covenantofmayors.eu/index_sv.html

växthusgaser, ökar motståndskraften och garanterar tillgången till ren energi till ett överkomligt pris för alla.

Pelare I: Effektivare användning av offentliga medel

Målet är att maximera användningen av tillgängliga offentliga medel genom finansiella instrument för att komma till rätta med marknadsmisslyckanden och genom att bättre inrikta bidragen på sårbara konsumenter. I detta syfte ska kommissionen göra följande:

- a. **Utarbeta modeller för finansiering av hållbar energi** baserade på nationella investeringsplattformar (med en möjlig regional dimension) för att locka ytterligare privat finansiering för byggnadsrenovering, utformade i enlighet med Efsi-förordningen och i linje med EU:s regler för statligt stöd.

I högre grad än i andra utvecklade ekonomier har bankerna i EU en central funktion vid finansiering av konsumenters och företags investeringar. Bankerna är visserligen allt aktivare på de nya energimarknaderna, särskilt för storskaliga förnybara energikällor, men betraktar sällan energieffektivitet som ett särskilt marknadssegment. Detta leder till en brist på lämpliga och överkomliga kommersiella finansieringsprodukter för investeringar i byggnader som rör energieffektivitet eller förnybar energi¹². För att ta itu med denna brist har kommissionen tagit fram ett banbrytande finansieringssystem, instrumentet för privat finansiering för energieffektivisering (PF4EE), som finansieras genom Life-programmet och förvaltas av EIB. Framgången med detta pilotprojekt, vilken exemplifieras av att det utnyttjades betydligt mer än man ursprungligen räknade med, visar potentialen med effektivitetsinvesteringar genom riskdelning, tekniskt stöd och kreditlinor från EIB till deltagande finansinstitut. Lärdomarna från instrumentet för privat finansiering för energieffektivisering (PF4EE) kommer att ytterligare stärka kombinationen av Europeiska fonden för strategiska investeringar och andra källor till offentlig finansiering, däribland europeiska struktur- och investeringsfonder, i förekommande fall genom investeringsplattformar¹³.

På grundval av dessa lärdomar ska kommissionen stödja utvecklingen av **flexibla plattformar för finansiering av energieffektivitet och förnybar energi** på nationell eller regional nivå. Dessa plattformar kan erbjuda en fullservice-lösning som gör det möjligt för lokala banker, finansiella intermediärer, energitjänsteföretag eller andra enheter som samlar investeringar att utnyttja attraktiva finansieringsprodukter för hållbar energi för ett stort antal slutmottagare inom det område som omfattas av plattformen¹⁴. Särskilt tre ömsesidigt förstärkande element kan erbjudas de enheter som är beredda att finansiera portföljer av investeringar i hållbar energi:

- Ökad finansiering med lån från EIB via Europeiska fonden för strategiska investeringar för att öka deras finansieringskapacitet (vilket bidrar till en

¹² Särskilt uppvärmnings- och kylningslösningar, solpaneler på hustak och värmepumpar.

¹³ I det nyligen antagna förslaget om ”omnibusförordningen” (COM(2016) 605) föreslår kommissionen förenklade bestämmelser för att kombinera de europeiska struktur- och investeringsfonderna med Efsi, vilket skulle kunna göra det möjligt att ta fram ytterligare lättanvända modeller och mallar.

¹⁴ Dessa plattformar synliggör också de finansierade projekten bättre i syfte att dra nytta av de relevanta rättsliga och administrativa fördelarna med Efsi.

förstärkt inriktning på hållbar energi i byggnader inom ramen för Europeiska fonden för strategiska investeringar 2.0).

- En riskdelningsmekanism för att minska risken med portföljer av investeringar i hållbar energi i byggnader och möjliggöra attraktivare lånevillkor för slutmottagarna. Denna mekanism skulle kunna användas tillsammans med lokalt tillgängliga fonder, däribland europeiska struktur- och investeringsfonder.
- Teknisk sakkunskap och hjälp för introduktion av låneprogram som utvecklats i samarbete med Europeiska centrumet för investeringsrådgivning – bland annat genom instrument som Elena, Jaspers och fi-compass¹⁵ – och andra nationella eller regionala finansieringskällor.

För att främja användningen av denna modell och andra instrument för hållbar energi ska kommissionen undersöka om det är möjligt att använda befintliga EU-fonder, exempelvis för tekniskt bistånd.

- b. Avtal om energiprestanda:** Avtal om energiprestanda måste användas i högre grad för att öka offentliga byggnaders effektivitet, eftersom de ger ett helhetsperspektiv på renoveringar, däribland finansiering, utförande av arbetet och energiledning. Under vissa omständigheter kan de även göra det möjligt att investera i effektivitet utan att öka den offentliga skulden, vilket är centralt för både regeringar och lokala och regionala myndigheter med begränsad budget, särskilt när det gäller subventionerade bostäder, sjukhus eller skolor. Bestämmelserna för investeringar i den offentliga sektorn och för statistisk behandling av tillgångsrenovering bör vara öppna och tydliga för att främja energieffektivitetsinvesteringar i offentliga tillgångar. Eurostat kommer att undersöka hur effekten av energieffektivitetsrelaterade investeringar på offentliga skulder och underskott kan hanteras. I nära samarbete med medlemsstaterna analyserar kommissionen hur bestämmelserna om offentliga räkenskaper påverkar marknaden för avtal om energiprestanda och ska när så är lämpligt uppdatera sina riktlinjer om den statistiska behandlingen av sådana partnerskap före senvåren 2017.
- c. Hjälpa förvaltarna av offentliga medel med struktureringen och utnyttjandet av finansiella instrument:** Jämte stödet inom ramen för Europeiska centrumet för investeringsrådgivning, fi-compass eller energi- och förvaltningsmyndigheternas nätverk kommer kommissionen att anordna en rad regionala kapacitetsuppbyggnadsevenemang med de viktigaste beslutsfattarna och berörda aktörerna. Den första workshopen anordnades i Riga i november i år för Östersjöregionen.
- d. Dessutom har kommissionen utarbetat en lättillgänglig mall för att öka andelen finansiella instrument inom ramen för de europeiska struktur- och investeringsfonderna:** det färdiga instrumentet för energieffektivitet. Medlemsstaterna har inrättat finansiella instrument för energieffektivitet, särskilt för att uppnå målet att kanalisera 20 % av de europeiska struktur- och investeringsfonderna för investeringar i en koldioxidsnål ekonomi genom

¹⁵ Fi-compass är en plattform för rådgivningstjänster om de finansiella instrumenten inom ramen för de europeiska struktur- och investeringsfonderna. Plattformen tillhandahåller praktisk information om finansiella instrument och verktyg för att hjälpa ESI-fondernas förvaltande myndigheter och andra berörda aktörer. <https://www.fi-compass.eu/>

finansiella instrument. Vissa medlemsstater har dock drabbats av förseningar i detta avseende och större användning av färdiga instrument kan bidra till att denna brist avhjälpas.

Samtidigt omfattar lagstiftningsförslaget om direktivet om byggnaders energiprestanda åtgärder som ska **knyta de finansiella incitamenten** från offentliga medel till de uppnådda energibesparingarna.

Pelare II: Sammanslagning och hjälp till projektutveckling

Det är viktigt att investeringsplattformarna och de finansiella instrumenten förses med många ekonomiskt säkra projekt för att initiativet ska bli framgångsrikt. Många projektansvariga – offentliga myndigheter, enskilda personer eller företag – saknar dock den kompetens och kapacitet som krävs för att utarbeta, genomföra och finansiera projekt för ren energi i byggnader med högt ställda mål. Kommissionen ska därför göra följande:

- a. **Förstärka befintliga instrument för hjälp till projektutveckling¹⁶ på EU-nivå** (t.ex. Elena) i samarbete med Europeiska centrumet för investeringsrådgivning. Syftet är att öka antalet nya investeringar, främja utnyttjandet av finansiella instrument, komma närmare de projektansvariga, särskilt från Öst- och Centraleuropa, ytterligare engagera städer och lokala aktörer och stimulera sammanslagning och spridningen av lovande lösningar på marknaden, bland annat innovativ teknik, finansiering och organisationsstrategier. Kommissionen ska öka budgeten för EU:s hjälp till projektutveckling från 23 miljoner euro 2015 till 38 miljoner euro per år från och med 2017. Man räknar med att budgeten för EU:s hjälp till projektutveckling för 2016–2017 kommer att ge upphov till investeringar i hållbar energi för byggnader på upp till 3 miljarder euro¹⁷.
- b. **Uppmana medlemsstaterna att inrätta särskilda gemensamma lokala eller regionala kontaktpunkter** för projektutvecklare, vilka kan stå till tjänst under hela kundprocessen, från information, tekniskt bistånd, organisering och tillhandahållande av finansiellt stöd till övervakning av besparingarna. Dessa kontaktpunkter bör leda till fler lokalt utvecklade projekt och starka och pålitliga partnerskap med lokala aktörer (exempelvis små och medelstora företag, finansinstitut och energioorgan). Det centrala är att sammanföra tillgången på finansiering med efterfrågan. Utvecklingen och spridningen av dessa kontaktpunkter ska främjas på EU-nivå genom utbyte av bästa praxis genom ManagEnergy¹⁸, finansiering genom Horisont 2020¹⁹, EU:s instrument för hjälp till projektutveckling eller finansiering från de europeiska struktur- och investeringsfonderna i tillämpliga fall.

¹⁶ Instrumentet Elena och hjälp till projektutveckling inom ramen för Horisont 2020-programmet.

¹⁷ Baserat på tidigare utnyttjandegrad i Elena och hjälp till projektutveckling inom ramen för genomförandeorganet för små och medelstora företag (Easme).

¹⁸ ManagEnergy ska vara kontaktpunkten för kapacitetsuppbyggnad så att de över 400 lokala och regionala energiorganen i Europa ska kunna öka sin kapacitet för finansiering av energieffektivitet och göra det möjligt för organen att utveckla strukturer för integrerade lokala/regionala arbetssätt med ett helhetsperspektiv.

¹⁹ H2020, EE-23-2017, om innovativa finansieringssystem, nämligen om system som bygger på projektsamlare eller samordningskontor på regional eller nationell nivå.

Samtidigt kommer förslaget om att förlänga medlemsstaternas energibesparingsskyldigheter i artikel 7 i direktivet om energieffektivitet att ge en ytterligare skjuts åt sammanslagningen av mindre projekt.

Pelare III: Riskeliminering

Finansinstituten²⁰ uppmanar investerarna och finansiärerna att bättre sätta sig in i de verkliga riskerna och fördelarna med investeringar i hållbar energi för byggnader, på grundval av marknadsdata och tidigare prestanda. Grundläggande faktorer, exempelvis att risken för betalningsinställelse är mindre i samband med energibesparingslån eller att tillgångarna ökar i värde genom högre energiprestanda, måste successivt erkännas av bankerna och återspeglas i priserna på deras finansieringsprodukter. Det är också viktigt att utveckla särskilda finansieringsprodukter för hållbar energi i byggnader, för att främja upprättandet av en sekundär marknad (för refinansiering) och öka andelen privat kapital. För att stödja denna marknadsomvandling ska kommissionen göra följande:

- a. **Starta en plattform för riskeliminering på området för energieffektivitet** med uppgifter om den tekniska och ekonomiska prestandan hos över 5 000 europeiska industri- och byggnadsrelaterade projekt för energieffektivitet. Projektutvecklare, finansiärer och investerare uppmanas att ytterligare utvidga denna öppna databas och dra nytta av dess riktmärkningsfunktioner och möjligheter till inbördes lärande.
- b. Samarbeta nära med offentliga och privata finansinstitut, branschföreträdare och sektorsexpertiser om en **samförståndsram för stöd till investeringar i hållbar energi för byggnader**. Detta initiativ har tagits fram tillsammans med finansinstitutsgruppen för energieffektivitet (Energy Efficiency Financial Institutions Group)¹¹ och är planerat för 2017. Det ska hjälpa finansinstituten att införliva de viktigaste energifördelarna i sin verksamhet och samtidigt minska transaktionskostnaderna och öka investerarnas förtroende. Åtgärden bidrar också till att främja en grön hypoteksmarknad.

Samtidigt omfattar lagstiftningsförslaget om direktivet om byggnaders energiprestanda åtgärder som ska ge investerare från den privata sektorn tillgång till mer och bättre information, däribland tillförlitligare energicertifikat för byggnader, insamling av aktuella uppgifter om offentliga byggnaders energiförbrukning och vidareutveckling av långsiktiga färdplaner för renovering som beslutsunderlag för investerarna.

Kommissionen startar även **ett centrum för övervakning av EU:s byggnadsbestånd** för att centralt samla in all relevant information om byggnader och energirenovering i EU. Detta möjliggör stöd till utformningen, genomförandet, övervakningen och utvärderingen av politiken och dess finansiella instrument.

2. Byggsektorn

Kommissionen kommer att uppmana berörda aktörer i byggsektorn att diskutera vilka utmaningar och möjligheter som byggnadsinvesteringar i hållbar energi innebär för sektorn, och hur detta ytterligare kan främjas. Detta kompletterar arbetet i trepartsforumet på hög nivå för hållbart byggande i strategin "Construction 2020".

²⁰ www.eefig.com

Kommissionen har inom ramen för sin kompetensagenda för Europa²¹ inlett en satsning på kompetensutmaningar. Med ledning av erfarenheterna från årets pilotprojekt ska kommissionen 2017 presentera nya strategier för branschsamverkan kring kompetens. En av dem ska även gälla byggsektorn, med inriktning på energieffektivitet och digitala färdigheter. I det sammanhanget ska synergier utvecklas med kommissionens initiativ för att bygga upp kompetens (BUILD UP Skills), som avser en kompetenshöjning för byggnadsarbetare när det gäller teknik för energieffektivitet och förnybar energi samt installation och drift av denna²².

Uppförandet av nya byggnader eller renovering av befintliga byggnader för att göra dem energieffektivare ger möjlighet att ompröva byggnads- och rivningsmetoderna för att ta hänsyn till mer övergripande resurseffektivitetsaspekter. Kommissionen ska inom ramen för paketet om cirkulär ekonomi nästa år lägga fram en EU-ram för bedömning av byggnaders sammantagna miljöprestanda. EU-ramen bör användas för att främja en cirkulär ekonomi i byggnadsmiljön, t.ex. genom att användas som referensram i storskaliga projekt, i de europeiska struktur- och investeringsfonderna och i nationell politik och lagstiftning. Dessutom undersöker kommissionen alternativ för stöd till initiativ som främjar investeringar i ny och/eller innovativ infrastruktur för återvinning av bygg- och rivningsavfall i regioner som ligger efter när det gäller målet om 70 % återanvändning och återvinning senast 2020 enligt ramdirektivet om avfall. Sådana investeringar skulle kunna stödjas av Europeiska fonden för strategiska investeringar. En särskild plattform för projekt som rör den cirkulära ekonomin håller på att upprättas. Dessutom har kommissionen utarbetat ett protokoll för hantering av bygg- och rivningsavfall för att hjälpa berörda aktörer att behandla avfall på ett miljövänligt sätt och öka möjligheterna till återvinning. För framtiden håller kommissionen också på att utarbeta principer och bestämmelser för hållbar konstruktion av byggnader för att generera mindre bygg- och rivningsavfall och underlätta återvinningen av material. Alla dessa initiativ kommer i sin tur att minska energiförbrukningen och kostnaderna för byggmaterial.

Byggsektorns potential för tillväxt och skapande av arbetstillfällen måste frigöras genom att förbättra marknadernas funktion. Resultaten av kontrollen av lagstiftningens ändamålsenlighet för byggsektorn ska användas för att göra tillämplig inremarknads- och energieffektivitetslagstiftning enhetligare. Exempelvis bör krav i bestämmelser om ekodesign i tillämpliga fall införlivas i de harmoniserade standarder enligt byggproduktförordningen som är tillämpliga på sådana produkter, för att ge tillverkarna en enda ram för provning av produkter. Eftersom den inre marknaden för byggprodukter fortfarande är fragmenterad pågår ett samråd med berörda aktörer²³, vilket kan leda till en översyn av förordningen om byggprodukter inom denna kommissions mandat.

Kommissionen kommer att fortsätta främja innovation genom att stimulera utvecklingen av avancerade tekniska produkter och processer inom ramen för det avtalsbaserade offentlig-privata partnerskapet (cPPP) om *energieffektiva byggnader (EeB)*. Detta partnerskap förväntas producera den teknik som krävs för att öka den europeiska byggsektorns hållbarhet och konkurrenskraft²⁴.

Initiativet skulle kunna stödjas genom ett smart synsätt på offentlig upphandling som främjar innovativa koldioxidsnåla lösningar via industriledda standardiseringsinitiativ, exempelvis

²¹ Meddelandet *En ny kompetensagenda för Europa: Samarbete för att stärka humankapitalet, anställbarheten och konkurrenskraften*, COM(2016) 381.

²² Initiativet finansieras genom programmen Intelligent energi – Europa och Horisont 2020 – del III ”Samhällsutmaningar”.

²³ Enligt rapporten om genomförandet av byggproduktförordningen (lägg till hänvisning)

²⁴ http://ec.europa.eu/research/industrial_technologies/energy-efficient-buildings_en.html.

SustSteel²⁵. När dessa standarder blir klara kan de användas av byggsektorn för att uppnå sektorns hållbarhetsmål. Denna metod skulle även kunna användas för andra byggprodukter och skulle göra det möjligt för sektorn att värdera sina insatser och på ett effektivare sätt marknadsföra sina produkter.

Genom de nya direktiven om offentlig upphandling (som gäller sedan våren 2016) konsolideras och optimeras alla befintliga instrument för innovation: funktionskriterier, varianter, kvalitetshänsyn i tekniska specifikationer och tilldelningskriterier. EU bidrar också till innovationsinriktad upphandling genom de europeiska struktur- och investeringsfonderna och Horisont 2020-programmet. Detta har lett till en rad banbrytande projekt. Ett intressant exempel är det gränsöverskridande Papyrus-projektet (som omfattar Tyskland, Spanien, Italien och Norge), vars syfte är att främja, genomföra och validera innovativa lösningar för hållbart byggande genom offentlig upphandling inriktat på nära-nollenergibyggnader. Dessutom har kommissionen offentliggjort frivilliga kriterier för miljöanpassad offentlig upphandling för konstruktion, uppförande och drift av kontorsbyggnader, med en rad rekommendationer om hur man upphandlar en grön, energieffektiv kontorsbyggnad²⁶.

Den digitala tekniken skulle kunna öka byggprocessernas och byggnadsdriftens effektivitet och därmed bidra till våra energibesparingsmål. Kommissionen stöder därför fastställandet av gemensamma principer och bestämmelser inom offentlig upphandling för att digitalisera byggnadernas egenskaper, däribland deras energiprestanda (*Building Information Modelling*). I förening med utarbetandet av en gemensam ram för en digital byggnadsloggbok och särskilda åtgärder inriktade på små och medelstora företag blir det då mycket lättare att utbyta information och stödja beslutsfattandet före, under och efter byggprojekt, undvika fragmentering genom konkurrerande nationella strategier och minska de små och medelstora företagens kostnader. EU ser dessutom till att offentliga upphandlingar genomförs på ett öppet och konkurrensutsatt sätt som inte diskriminerar varor, tjänster eller leverantörer från EU, i enlighet med Världshandelsorganisationens avtal om offentlig upphandling och inom ramen för bilaterala avtal.

²⁵ Stålindustrin håller på att ta fram europeiska standarder om hållbart stål (SustSteel), vilka skulle göra det möjligt för företagen att intyga att deras stålprodukter för byggsektorn överensstämmer med de fastställda kraven för ekonomisk, miljömässig och social hållbarhet.

²⁶ *EU GPP Criteria for Office Building Design, Construction and Management*, SWD(2016) 180 final.